

METKYÓ GÉZA

Síron innen, síron túl

(filmnovella)

METKYÓ GÉZA (1934) Bécs

Ezer meg ezer piramis hegyén át szökdeltem kabócaként, midőn véget ért nagy sokára libegésem-lobogásom kora, időnek idejébe! Ez alkalommal ezer lábam folyamatos mozgását figyelem, s alattam gömbölyded macskaköveket. Elsuhannak fénylőn, mint szentjánosbogarak tova lámpagyújtáskor. És íme, soha ily könnyednek nem éreztem testem. Alattam egyetlenegy kerekded glóbusz sem törik össze, mindössze nagy ívben bolhák hada vetődik át fölöttem a firmamentum elé, kék-fehér lepel redői közé. Távolabb, kevés vártatva ajtónyílás ásít előttem, s mögötte benn rejtélyes lépcsőzet vezet tovább. Szorongó érzés, a Félelem jár velem! Hasztalan próbálkozásom magam mögött hagyni, bennem él, velem tart ez az éktelen kísérő, netalán egy idegen világ még komorabb színhelye felé? Ezer névtelen mesebeli lény iramlík el melletttem. Lehajtott fővel, vörös futószőnyeges lépcsőkön lefelé, rücskös falakhoz lapulva kerülnek. Hogy ne lássam arcuk gödröcskéit, kacsintásukat? Talán az örök örömet? Ők azok a csodalények akik visszatérhetnek? Mi vár reájuk, élő természet, fény sugár? Hanem két oldalon osonnak alá, akárcsak rühes macskák, nem érnek hozzám, testük melegét sem érzem. Tévedtem volna? Nem is lények, csupán túlvilági denevérek? De merészen lépek, s a harmadik emeleten széjjeltárt szárnyas ajtó ígér ismeretlent. Békaperspektívából lassan, ezer léptem nyomán, feljebb és tovább előre látom a lábfejeket, lábikrákat, combokat s az emberi tuskókat. Mind-mind, külön-külön. A mellkasok, s a fejek is! És látom sok ezer riherongy porhüvely ritmikus mozgását, s a síri csönd páratlan élménye ezerszeresre tágítja a repedéseket dobhártyám gócpontján. Ám semmi hang. Semmi hang? Talán-tán mégis szól hozzám Fű meg Fa? Halk cirrenő, zizzenő hangok: jöjj vissza, jöjj vissza! Énekes kabócák sírdogálnak síromon? Itt most, ez már az ötödik emelet. Mint kavalkád szemüregem előtt, akár célját vesztett telitalálat, észlelem, mindenütt zoknis, térdharisnyás lábak. Felemások, hemzsegő tárgyak. Felismerem a kapzsikat, és lehámlott arcbőrük alatt az irigy, alantas vigyorokat. Fialalokat, öregeket, nőket és férfiakat egyaránt, ahogyan zokni meg harisnya után markolva serénykednek lábra húzni mások füstbe vesző identitását. Nincs többé kétségem: sajátyszerű áruházban időzöm, s vélhetőleg zoknit kívánok vásárolni. Minthogy ez már így van, gondolom, bocsánat, kisasszony, pamutzoknit kérek, testem nem kedveli a műanyagot! S jön a leány, hozza az árut dobozokban, kedvesen kérdezi, elég nagy-e. Felpróbálom. Próbálgatom ugyan másképpen, mint mások, egyiket a másik előtt, habár szükségtelen. Lassan hullanak le lábamról, mint hamu a füstből, nesztelen. Felnézek. Hol van a kisasszony? – kérdezem. Hazament! – mondja egyvalaki. Hazament sok ezer cipőt lakkozni. Különben záróra már, de tessék csak forogni, talán a sarkán is, ha úgy tetszik! Immár pörögve fordulok ezerszer, mint a kacsalábon forgó kastély, fűgén, könnyedén, hiszen semmi a lábamon, akárha alattam árnyéktalanságom. Érdekes, nem szédülök, amikor végül leállok. A helyiség ugyanaz, csak a színek és a személyek mások, minden bordó meg bársony. A többszintes állványzatoknak és dobozoknak nyoma veszett. Helyettük nagy, szokatlan formájú ablakok, s előttük, velem szemben, színarany korlátok. A hangulat kellemes. Ám hivatlan az okfejtés! Végteára is úgy veszem, efféle kedélyvilágból hiányzik bennem minden

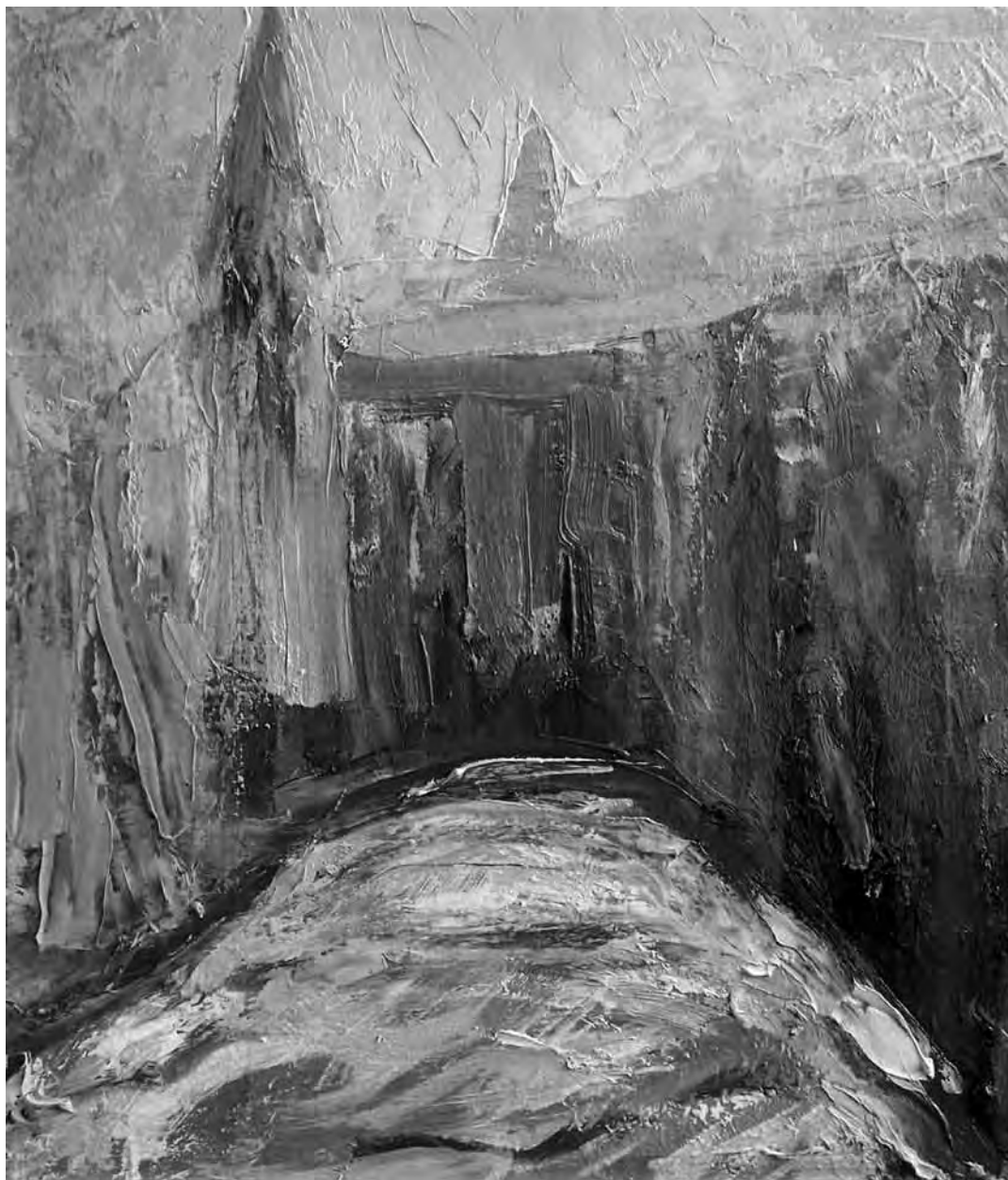
sejtelek. Nem is bánom! De látom, az itt veszteglő elegáns férfiak és nők testrészei újra összeolvadtak. Hangtalanul, kifinomult modorban társalognak, s mintha felém emelnék pezsgőszínű poharukat. Derülve benn, mindennek ellenére erős hittel gondolom, nem őhözám tartozom! És lám, mégis közélükbe vezet kíváncsiságom. Mi van az ablakon túl? Lépek, s nekítámaszkodom az arany karfának fél karommal bátortalanul. Nem érzem a nemesfém simaságát, sem hűvös felületét. Kiválasztott vagyok, hogy mégis itt, e helyen toporoghatok? Lábam ütemre emelem, azon túl várok, ám nincs időmérték e tájon, csupán az inak utórezgése. Kifelé az ablakon át, továbbra is az ötödik emeletről fürkészek alá. Az út lenn úgy tűnik, mintha kiszáradt folyómederként kanyarogna a város közepe felé, s ezen haladunk egyvégtében előre, ezer méterről ezer méterre. Most eszmélek rá: valamiféle ámokfutó hajón rekedtem. Előttünk nem létezik olyanféle torlasz, ami megállásra kényszeríthetne bennünket. Érzéketlenek vagyunk! Minden építmény, híres-nevezetes vagy nem, kidől nyomunkban, s feketén, felszántott romok gyanánt tornyosulnak halálhajónk mindkét oldalán. Lenn a mélységben ezer és ezer cement és téglahajlék üszkös kövei alatt füstölög még a parázs, nincs kímélet, nincs határ! Amerre csak pillantok, hömpölyög a vér, s borzadva észlelem a mellékutcák ezerpataknyi áradatát. Ezer lelkiismeret szenved itt, ezer távolabb. Könnyes tekintetem most máshová irányítom. Mily szavakat váltanak a rám kényszerített útítársaim, a gazdagok, a hatalmasok? Csakhogy nem hallom, nem is látom már őket, csak ezer pöfeteggombát sárga lében, a somolygó kárörvendőket. Tudom, utálat keserít, és döntenem kell. El innen, el... és éppen hogy gondolom, azon nyomban, mint önmagam szereplője szaladok menekülve lenn a faszoros úton előre. Riasztó kényszer torpant meg, s átmenet nélkül lábaim súlygolyókkal megrakodva járnak, mintha maga a talaj lábbilincse lenne e kegyetlen világnak. Hátrapillantok a mozgó monstrumra, amely innen letről nézve még hatalmasabb, mint gondoltam. Akár hernyótalpas cirkálóhajó is lehetne. Mégis azt hiszem, szerencsés ez a fejlemény. Nem látom magam az ötödik emeleten aranykorlátra dőlve félősen. Ezentúl, mint a többi menekülő, minden akadály nélkül futhatok szabadon, erősen. És futok, most már játszói könnyedséggel, futok ezer, nehézfegyverrel felszerelt katonát kerülve. Segítség híján, egyedül keresem a kiutat. Kibontom az összegabalyított csomót. A kötél derekam köré csavarodva egy mellékutca tájékára vonszol. Ettől kezdve ezer árnyékos sikátor mélyén igyekszem tovább. Ezer hontalan tart velem, s amikor a várost átszelő folyó hídjára érnek, megállnak, és gyorsan magukra öltik a tétovázók fakószürke tógáját. Emésztő gondolatsorig megállok a hídon magam is. De nem futkosom le-fel, mint mások. Nem öltök jelmezt, külhoni világot. Lehet e hídnak mégoly szilárd, vasvázú talpazata, nincs szándékomban a fejtelten nosza-nosza. Gyötrelmes érzés irányít előre, száraz a torkom, hol ihatnék? Van még remény? A hídon állva látom, a cirkáló nyomában vörös porfelhő kavargó, s a forgószél az égbe áll. Villámok nyilai meg ezer bánat takarja teljes magasságát. Úgy sejlik, még e túlvilágban is üldöz a halál! Ekkor hagyom el egyedülvalóságom utolsó pillanatát. Elhagyom a hidat az ezer futkosóval. Lassan lépek a túloldalra, s mögöttem máris semmi, semmi emlékezet. Minden, ami van, előttem nyugszik, a színek csodálatos és gazdag világa, rétek, lankások, hegyek és völgyek. Nyitottan kiterítve, mint időtlen idők előtt anyám keble ezredmásodperces koromban. Ott vagyok a varázslatos természet kellős közepén, illatos virágokkal borított tisztáson. Krisztálytisztán látok, és van árnyékom. Végre az illatokat is érzékelhetem. S ha orrom van, fülem is biztosan. Tisztán hallom a madarak dallamdús énekét! És e bűvös világban, alig ezerarasznyira áll előttem pompázatos sötétkék köntösében a Fönséges Mandarin, s jóságos tekintetét felém irányítja. Már nemcsak tudom, érzem is, jelentőségteljes történetét élek át. Vándorlásaim után

először tapinthatok újra tapinthatót: ezermilliárd zöld fű selymes felületét. Érzem valamennyi szeretetteljes cirógatását. A Fönséges Mandarin pedig így szólal hozzám:

„Köszöntelek itt, e ragyogó tündöklés özönében!”

Nem nyugszom pólyába burkolva. Pőrén őrzök ágyat rúgkapálva szabadon. Körülöttem, szemem fátylán túl ámulva-bámulva tekintő ismeretlen arcok. Belebömbölöm az Új világba: szomjas vagyok!

(2010. Bécs)

KECSKÉS MIKLÓS, Belső templom, 2021